

Något om posten i Fröjereds pastorat

Erik Lindgren

HJO-STENSTORPS JERNVÄG.

Tjänstgöringstidtabell från och med den 1 Juni 1886.

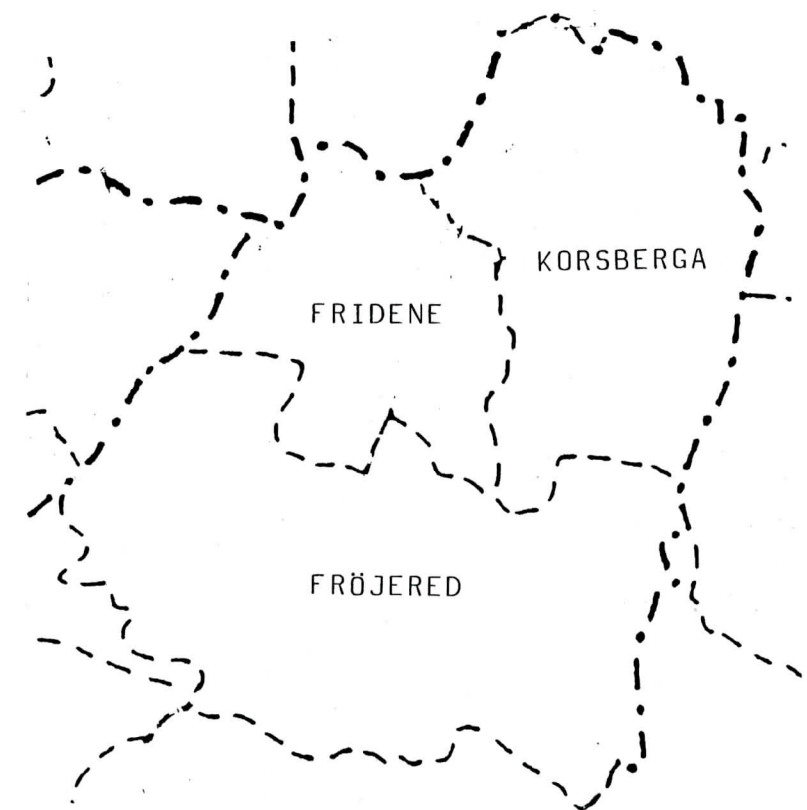
Stationer.	Gång.		Upph.		Gång.		Upph.		Gång.		Upph.	
	Min.	Ank.	Min.	Afg.	Min.	Ank.	Min.	Afg.	Min.	Ank.	Min.	Afg.
	Persontåg N:o 1.				Persontåg N:o 2.				Bl. tåget N:o 5.			
Hjo	—	—	×	9,45	—	—	—	8,35	—	—	—	6,00
Mofalla	10 05	—	×	10,05	20	8,45	1	8,45	21	6,11	8	6,24
Korsberga	18 10,23	—	×	10,23	18	4,04	2	4,06	20	6,44	6	6,50
Fridenes	15 10,28	—	×	10,42	16	4,22	4	4,25	20	7,10	10	7,20
Wreten, N:o 5 möter N:o 6	18 11,00	—	×	11,00	18	4,44	2	4,48	20	7,40	10	7,50
Svensbro	9 11,00	—	×	11,14	10	4,56	6	5,02	10	8,00	15	8,15
Dala	16 11,30	—	×	11,30	16	5,18	2	5,20	18	8,35	5	8,40
Stenstorp	16 11,45	—	—	—	15	5,35	—	—	16	8,55	—	—
	Persontåg N:o 2.				Persontåg N:o 4.				Bl. tåget N:o 6.			
Stenstorp	—	—	×	1,25	—	—	—	7,35	—	—	—	8,30
Dala	15 1,40	—	×	1,40	15	7,15	1	7,15	15	6,45	5	6,50
Svensbro	15 1,53	—	×	1,57	15	7,31	4	7,35	15	7,05	15	7,20
Wreten, N:o 6 möter 5	9 2,06	—	×	2,06	9	7,44	1	7,45	10	7,20	10	7,41
Fridenes	18 2,24	—	×	2,27	18	8,08	2	8,08	19	8,00	10	8,10
Korsberga	15 2,42	—	×	2,42	15	8,20	1	8,21	20	8,30	10	8,40
Mofalla	18 3,00	—	×	3,00	18	8,39	1	8,40	20	9,00	5	9,05
Hjo	20 3,30	—	—	—	20	9,00	—	—	20	9,25	—	—
	Bl. tåget N:o 8.				Bl. tåget N:o 10.							
Svensbro	—	—	—	8,20	—	—	—	7,35	—	—	—	—
Kafås	15 8,35	—	×	8,35	15	7,50	2	7,55	—	—	—	—
Ekedalen	16 8,54	—	×	9,00	18	8,10	10	8,20	—	—	—	—
Tidaholm	25 9,25	—	—	—	20	8,40	—	—	—	—	—	—
	Bl. tåget N:o 7.				Bl. tåget N:o 9.							
Tidaholm	—	—	—	6,00	—	—	—	3,25	—	—	—	—
Ekedalen	20 6,30	—	×	6,35	20	3,45	85	4,20	—	—	—	—
Kafås	14 6,42	—	×	6,45	15	4,35	5	4,40	—	—	—	—
Svensbro	15 7,00	—	—	—	15	4,55	—	—	—	—	—	—

Tiden från och med kl. 6 eftermiddag till och med kl. 5,59 förmiddag angifves genom understruken minutsiffvor.

Tecknet X betyder, att tåg gör uppehåll endast om resande finnas att upptaga eller afberma.

Tecknet „ betyder att tåg passerar.

Trakkechefen.

Till Kongl. General Poststyrelsen Stockholm!

*Med anledning af närstående till Kongens Höghets
Revisionshofvande i Skaraborgs län, af Örtens Hörs-
pönderande gjorda anförda at hos mig blifva inrättad
en poststation eller faktiskt Expeditionskontor
och at jag sammanlufvas förordnad at författa
för jag värmed Wördsamt anhåll at blifva förordnad
huru nämnde poststation högtädes författad samt at
den blifva ständ at lidas under Kongl Postkontoret
i Skövde, med icke mindre af post i Kongl Postkontoret
at Skövde*

Hamrum Hamrum d. 11 Februari 1861

Carl Gustaf Carlsson

Nämndemannen Carl Gustaf Carlsson i Hamrum var villig att bli föreståndare för den poststation man önskade att få i Fröjereds socken.

Om posten i Fröjereds pastorat

Redan den 12 januari 1861 daterades ett brev från ett 30-tal Fröjereds-bor till länsstyrelsen i Skaraborgs län med hemställan om att få en poststation inom socknen. Brevet initierades av att landskansliet den 19 november 1860 hade kungjort att "tillfälle blivit öppnat för inrättande av ett slags nya poststationer, eller så kallade expeditionskontor på landet".

Denna möjlighet bottnade i ett regeringsbeslut i mars 1860. Länsstyrelsen i Mariestad hade den 19 december samma år tillstyrkt en framställning om en poststation vid Karlslund i närheten av Överby gästgivaregård. Poststyrelsen biföll ansökan den 7 januari 1861 och en poststation öppnades i Karlslund den 15 februari som en av de tolv första i landet.

Men så bra gick det inte för petitionärerna i Fröjered. Visserligen sände landskansliet ansökan vidare till poststyrelsen den 28 februari men med en något vag formulering. Denna gick ut på att "Länsstyrelsen med kännedom därav att en sådan anstalt för berörde från stad och annan postanstalt avlägnse ort bliver gagnelig ansett sig icke böra avstyrka bifall till ansöknigen".

Vid handläggningen i poststyrelsen markerades särskilt uttrycket "icke avstyrka" och tolkades uppenbarligen som om ärendet ändå inte var särskilt angeläget. Den önskade poststationen kom inte till stånd och i beslutet den 28 mars 1861 noterades att poststyrelsen "funnit frågan härom böra anstå intill dess avgjort blivit, om och i vad mån för postbefordringen må kunna anlitas en tillärd, enskild diligens å linjen Skövde-Hjo".

14 år senare fick invånarna i Fröjereds socken erfara hur de båda nordliga grannsocknarna Fridene och Korsberga fick egna poststationer. Om bakgrunden till denna för-

bättring berättas på annan plats i detta häfte. Inte alls oväntat lät Fröjereds-borna snart nog höra av sig i denna angelägna fråga. Ungefär 25 av dem satte sina namn under ett brev, daterat den 6 oktober 1875 till kommunalstäm- mans ordförande Gustaf von Essen. Där framhölls att "en större del av församlingsborna nödgas gå omkring en mil eller därutöver för att få ett brev fortskaffat. En sådan styvmoderlig behandling kunna vi ej utan skäl klaga över, då vi allmänt veta, att en större del av landets kommuner hava en liten poststation med föreståndare och vanligen förlagd vid kyrkan".

En sådan menade man lätt skulle kunna komma till stånd genom att en postlinje mellan Fridene och Tidaholm gick förbi Fröjered fyra gånger i veckan. En följd av brevet blev den kommunalstämma som hölls i Fröjered den 9 november 1875, varvid två personer utsågs att på kommunens vägnar göra en framställning till poststyrelsen. Denna daterades den 28 november med underskrift av skolläraren C E Karlssohn och lantbrukaren L J Andersson. Under den följande remissbehandlingen kunde kronofogden i Vartofta fögderi "icke inse nödvändigheten av en poststations öppnande". Han förmodade att korrespondenterna i Fröjered hade rätt att få brev och lösväskor befordrade från och till Frideneds poststation på en halvmils avstånd. Därmed hade även detta försök att få en poststation misslyckats. När man gjorde upp planerna för att införa lantbrevbäring i länet föreslogs postföringen mellan Fridened och Tidaholm bli indragen. Efter hemställan från länsstyrelsen inrättades emellertid lantbrevbäring från Tidaholm till Fröjered med besöksplatser för lantbrevbäraren på läns- mannens kontor i Uddestorp och Fröjereds skolhus samt i Fröjereds prästgård.

Till lantbrevbärare antogs Johannes Wetterberg i Tida- holm. Han fick kr 2:25 för varje tur fram och åter och den nya serviceformen började i september 1878. Det blev senare flera ändringar i lantbrevbäringsnätet och under en period utgick lantbrevbäraren från Fridene. På 1960- talet utgick lantbrevbäraren från Blikstorp sedan post- stationen i Fridene dragits in. Och när även poststatio- nen i Blikstorp blivit indragen, utgick lantbrevbärings- turen från Tidaholm från och med november 1975. Cirkeln

var sluten och utgångspunkten blev densamma som ett sekel tidigare. Men någon poststation fick man inte i Fröjered.

Postpunkt
ur Skrifvelsen den 7 maj 1878.
(Inkom d. 9 maj 1878.)

*Hvad icke tilligen hinner Tidaholm-Fridened och kom-
mer, ja han ligger om ej helt af händt adressen, ja
vid icke Fröjereds Förelägnad des beaktade funktionen
och länsstyrelsen i detta skola och skolas en känd för
helt af behöflig postföring. Lantbrevbäraren
kan jättes endast ja tillvida tillräckligt stor
i detta hänsen uttalad mening, att hinner Fröjereds-
Fridened nu indragen, men emellertid i öfrigt, att
postföring från Tidaholm till Fröjereds postpunkt
nu ska kunna:*

*Från Tidaholm måndagar och torsdagar kl. 2 em.
Fröjereds tisdagar och fredagar kl. 7 fm., med
profaturering i länsstyrelsens Uddestorp, des tors-
dagarna en timmes öppning vid skolan, Fröjereds
skolhus och Fröjereds prästgård.
Lantbrevb. Enk.*

Lantbrevbäring blev en liten serviceförbättring, även om invånarna i Fröjered bara hade tre platser att träffa honom, om de inte kunde passa honom vid färdvägen under turen.

nr 4879 Ark. D. 19 juni 1874
Korsberga den 18 juni 1874.

Höf. Kongl. Generalpoststyrelsen
Stockholm.

1874 den 22 juni kom från Hjo Jernväg och
befölls utnämndt genom poststationen
Hjostadens p.d.n. 5573, expid. till post. i Skövde
d. 23 juni 1874

Skövde adjunktchefen får åter med omgå-
ende min ansökan, beträffande tillfälligt under
den 8 Sept. 1873 fördraget i Kongl.
Generalpoststyrelsen, angående post-
stationsföreståndarefattning vid Korsberga
jernvägstation.
Korsberga den 18 juni 1874.

Skolläraren m. m.

Stationens chef

Skolläraren i Korsberga hade hoppats få bli poststationsföreståndare.

Korsberga

I ortstämpelkataloger anges den 24 november 1873 som fö-
delsedag för poststationen i Korsberga. I ett cirkulär
med datering den 22 november uppger poststyrelsen att nya
poststationer "blivit inrättade" i Korsberga, Fridened,
Ljunghem och Svensbro vid järnvägen Hjo-Stenstorp. Av
detta kan man utläsa att poststationerna möjligen kan
vara några dagar äldre än katalogernas noteringar, men
detta har inte någon praktisk betydelse. De torde ha
öppnats samma dag som järnvägen togs i bruk för allmän
trafik.

Poststyrelsens cirkulärnotis baserades på ett telegram
från Hjo den 22 november med följande lydelse: "Trafik-
stationer inrättade vid Ljunghem, Fridened, Korsberga.
Öppnandet av Dala station obestämd. Tåg avgå intill måna-
dens slut dagligen från Stenstorp 6.30 fm, ankommer till
Hjo 9.19 fm, från Hjo 2.30 em, ankommer till Stenstorp
5.19 em. Huruvida dessa tåg kunna ersätta Hjo-Skövde-di-
ligensen täcktes Styrelsen avgöra. I december kommer
troligen ett tåg i vardera riktningen att anordnas.
Avgångstiderna härför ej bestämda. Greve Posse säger sig
genom telegram skola godkänna kontraktet."

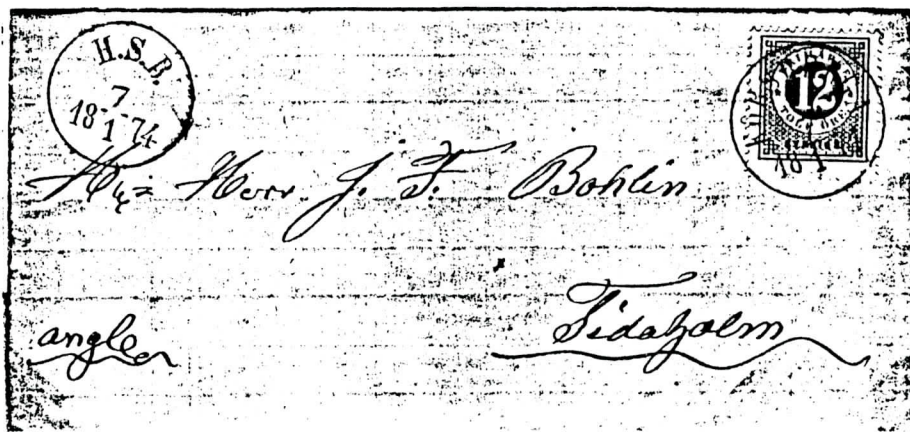
Greve Gösta Posse var ordförande i direktionen för järn-
vägsbolaget. Han hade vid denna tidpunkt ännu inte
skrivit under det kontrakt om postbefordran på järnvägen
som expedierats från Stockholm den 27 oktober. Det gick
ju ändå bra att påbörja samarbetet och bolagets järnvägs-
föreståndare blev också ansvariga för posten. I Korsberga
föll den lotten på stinsen Johan Edvard Ahlström som till
en början fick 240 kronor om året för sitt bestyr med
posten. I etapper steg det till 420 kronor innan Carl
August Karlsson tog över den 1 september 1903.

Johan Edvard Ahlström hade haft konkurrens om platsen
som poststationsföreståndare. Skolläraren Samuel Bromén
ansökte nämligen i ett formellt brev till poststyrelsen
om att få sköta posten i Korsberga. När ansökan föredrogs
den 8 september 1873 var det emellertid redan avgjort att
man skulle följa principen med en förenad poststation
också i Korsberga. Man kunde nämligen bedöma att det inte
fanns några hinder för stinsen att förena trafik- och
postgöromål.

År 1816 avlöstes Carl August Karlsson av Göran Carlsson som föreståndare för den förenade post- och järnvägsstationen. Därefter ansvarade följande järnvägsanställda för postgöromålen: Sven Grunditz (1845-1849), Lars Johan Anton Medberg (1849-1851), Erik Göran August Bernehäll (1851-1855), Karl Arne Sixten Hultén (1855-1856) och John Hugo Herman Hermansson (1856-1860).

Post och järnväg skildes åt den 1 juli 1860. I stationshuset fick posten vara kvar med Nils Jalmar Holst som föreståndare till och med den 2 september 1867. Poststationen ersattes därefter av lantbrevbäring och kunderna delades på två adressområden, Blikstorp eller Hjo, beroende på var de bodde. Nils Jalmar Holst blev föreståndare för poststationen i Blikstorp.

Efter indragningen av poststationen kunde den småländska församlingen Korsberga, vars poststation hette Österkorsberga, få namnet på poststationen förkortat. Prefixet Öster slopades den 1 oktober 1872.

Detta brev skickades från Korsberga den 7 januari 1874 och datumstämpelades både där och på postiljonskupén. H.S.B. i datumstämpelavtrycket står för Hjo-Stenstorp-Banan. Brevet tillhör S O Löfving i Hjo.

Fridene

Vid den förenade poststation som inrättades i Fridene när järnvägen togs i bruk för allmän trafik i november 1873 blev stinsen A Th Bagge föreståndare. Han var i tjänst en kort tid och efterträddes av T Wallenius. Även stinsen A W Silver har antecknats som postansvarig men det finns i postens handlingar inte någon fullständig uppgift om tidsperioderna för de första föreståndarna. År 1886 tecknades kontrakt med Anders Wedberg med en årsersättning av 360 kronor för postsysslan och därtill har följande järnvägsanställda ansvarat för posten i Fridene: Lorenz Rickard Bromberg (1897-1901), Per Adolf Johansson Hempel (1901-1928), Gunnar Andersson (1928-1931), Carl Olof Ahlander (1931-1946) och Hanna Linnéa Valborg Sandgren (1946-1953). Efter skilsmässa från järnvägen sköttes posten av Margit Linnéa G Fredriksson till poststationens indragning den 28 maj 1961.

Blikstorp

I ett brev till poststyrelsen den 4 november 1933 framhöll disponent C Rittfeldt vid AB Blixtorps Silkeindustri att "så gott som all industriell rörelse inom Fridene socken förlagts till Blixtorp". För den skull menade han att posttrafiken vid Fridene station hade fått sin tyngdpunkt flyttad. Man var nöjd med anordningarna för ankommande post, sedan en lantbrevbäringslinje hade inrättats från Fridene. Och för den avgående brevposten fanns det en brevlåda vid ytterväggen på Blixtorps anhaltsstation. Lådan tömdes av postiljonen med alla postförande tåg (postkupéerna 215 och 219).

För att skicka värdepost och paket måste företagen anläta bud till Fridene station på tre kilometers avstånd. Nu föreslog Rittfeldt att åtgärder skulle vidtas så att man kunde klara alla postärenden i Blikstorp. Postdirektören i Göteborg fann under utredningen att det fanns tillräckligt starka skäl för att inrätta en poststation och hemställde i ett brev till poststyrelsen den 18 november om en sådan samt viss omreglering av lantbrevbäringen.

Ärendet var förberett på högsta instans genom att förslagsställaren hade uppvaktat postens generaldirektör. Resultatet blev att poststyrelsen fattade beslut redan den 23 november 1933, d v s dagen efter att ärendet hade annoterats i poststyrelsens diarium.

Beslutet innebar att en förenad post- och järnvägsstation skulle inrättas i Blikstorps hållplats den 15 december 1933. Axel Olof Sixten Ahlander blev ansvarig för posten, avlöst redan i augusti 1934 av Josef Ringström. Därefter ansvarade följande järnvägsanställda för postgöromålen: David Teodor Ringström (1936-1938), Hilmer Natanael Ringström (1938-1946), Alfred Gideon Fredriksson (1946-1950), Osborn Vilhelm Syrén (1950-1952), och Per Gösta Ohlin (1952-1961).

Post och järnväg skildes åt den 28 maj 1961 och Margit Fredriksson blev föreståndare med direktanställning i posten. Hon avled i september 1965 och efter en vakansperiod belv Nils Jalmar Holst föreståndare den 4 september 1967. Han hade varit föreståndare vid poststationen i Korsberga sedan juli 1960.

Genom en omorganisation förvandlades Blikstorps poststation till ett s k postställe den 1 november 1975 såsom ett komplement till den då utbyggda och effektiviserade lantbrevbäringen. Postadressen blev Hjo. Terminologin ändrades och från 1986 använde man beteckningen postkontor för alla fasta postanordningar. För Blikstorps del varade den nya benämningen blott ett drygt år. Den 1 mars 1987 drogs postkontoret nämligen in, sedan det visat sig att lantbrevbäraren kunde ersätta det helt.

ÖVERSIKTEN

1987-03-19

176-180

Den 1 mars 1987 drogs postkontoret i Blikstorp in. Ortsadressen blir oförändrad 544 00 Hjo.

176 Postkontorsändringar

Postkontor som dras in	Ny ortadress
1987-04-01	
Pk 100 56 Stockholms Frihamn	115 56 Stockholm
Pk 564 02 Bankeryd 2	-
Pk 820 84 Glöte	829 00 Sveg

Den 1 april 1987 dras postkontoret 910 06 Norrfors in. Ortsadressen kvarstår men postnumret ändras till 914 03 Norrfors.

Den 1 april 1987 dras postkontoret 562 03 Månsarp in. Ortsadressen 562 03 Månsarp bibehålls.

Den 1 april 1987 dras postkontoret 361 04 Eriksmåla in. Ortsadressen 361 04 Eriksmåla bibehålls.

Den 1 april 1987 namnändras postkontoret 751 01 Uppsala 1 (Vaksalagatan 10-12) till Uppsala City.

Den 1 april 1987 ändras postnumret 910 07 Nyåker till 914 04 Nyåker.

Den 1 april 1987 dras postkontoret i Bredträsk in. Ortsadressen ändras till 910 11 Bjurholm.

Den 1 april 1987 dras postkontoret i Linsell in. Ortsadressen blir oförändrad 829 00 Sveg.

Den 1 april 1987 dras postkontoret i Vemdalskalet in. Ortsadressen blir oförändrad 820 92 Vemdalen.

Den 2 april 1987 öppnas ett nytt postkontor benämmt Jönköping A6 Center. Postadress till postkontoret blir 550 11 Jönköping.

På detta sätt informerade Postens huvudkontor i efterhand om indragningen av postkontoret ("poststället") i Blikstorp. "Översikten" är en sammanställning över förändringar som meddelas utförligare på annat sätt till de närmast berörda tjänstemännen.